

Overdenking

19 mei 2019

Piet Brongers

Schriftlezing: *Jesaja 43: 16 - 19*

Johannes 4: 5 - 14

Thema: **“zoekend naar de bron van leven...”**

Gesprek over het thema.

Het thema was even zoeken, te midden van alle omstandigheden:

Ik werd getroffen door een zinnetje uit een gedicht van Huub Oosterhuis,

***Ergens moet een mens toch heen,
Hij gaat zijn eigen weg alleen,
en zoekt of in de wildernis
een bron van levend water is...***

Allereerst is er sprake van het beeld van de ‘weg’, een vertrouwd beeld voor de weg die wij gaan in het leven, en dan ook toegepast op het geloof. Dan gaat het om het zoeken naar de juiste of ware weg van het geloof.

Dat maakt het niet altijd even gemakkelijk.

Ik heb daarbij een verhaaltje van twee mensen, die kibbelend onderweg zijn: Petrus en Thomas.

“zie je wel, dat dit het pad is naar de hemelse stad?”

“ik zie er niets van. Dit pad leidt nergens toe. En mooie bloemen, die zie je wel meer! Zie je al die stenen en rotsen op jouw vermeende pad?”

“Ja, die zijn daar expres neergelegd, zodat je weet, dat het niet vanzelf gaat. Je moet er wel moeite voor doen!”

“Wat vind je dan van al die distels, en kuilen en zelfs prikkeldraad?”

“O, dat is om de tegenstelling des te groter te maken tussen hier en nu en de hemelse stad straks. Zo wordt het verlangen gevoed!”

“Ik zie geen reden voor die bestemming, ik zie jouw verhaal meer als een surrogaat en zoethoudertje voor later en daarin word ik dagelijks bevestigd!”

“En ik word steeds meer gesterkt in mijn verhaal en in onze bestemming!. En sterker nog: als we in de hemelse stad aankomen, dan heb ik nu al gelijk! En indien niet, dan kan ik altijd nog zeggen, dat we verkeerd hebben gelopen!”

Zo zijn ze al kibbelend onderweg op zoek naar tekenen en argumenten voor hun eigen gelijk. Dit kibbelen heeft geen zin, als er nu geen mogelijkheid is om er achter komen of er überhaupt sprake is van een weg naar zo’n bestemming aan het einde van het leven.

Voor mij blijft het zoeken **naar het betrouwbare verhaal en de vraag over het beeld van ‘de weg’**. Het roept iets op van een bestemming en een doel.

Hebben onze vragen misschien ook te maken met dat beeld en met ons gevoel daarbij?

In het gedicht worden twee andere bijbelse beelden gebruikt: **‘Bron van levend water’** en **‘wildernis’**. Het beeld van wildernis staat voor chaos: ja en dan kom je vanzelf terecht bij de ‘wereld’, soms de ‘kerk’ en soms het ‘de chaos van het leven’. Op zoek naar de bron van en voor het leven.

We gaan op zoek naar dat Bijbelse geluid.

We lezen Johannes 4: 5 – 14 *‘Het gesprek met de Samaritaanse vrouw’*

Overdenking: 'Zoekend naar de bron van leven'

Wat gebeurt er hier in dit verhaal?

Ook hier is sprake van wildernis: chaos in het leven van de vrouw.

Haar leven staat in het teken van overleven te midden van een samenleving, die haar niet zo accepteert. Daarom moet ze water halen op het heetst van de dag.

En dan gebeurt er iets in de ontmoeting met Jezus.

Het begint niet met Jezus, die zegt:

"Ik breng je het woord van God

Ik wijs je de goede weg in het leven

Ik weet wat er allemaal mis is in jouw leven!"

maar: *"kun je me helpen aan een beetje water uit jouw bron?"*

(het beeld van 'levend water' = 'stromend water' = 'water uit de bron' was voor haar al lang uit zicht. In haar leven is er eerder sprake van een bron die geworden is tot een poel van stilstaand water).

U kent het verhaal.

Wat er eigenlijk gebeurt, is dat de vrouw ontdekt, dat ze geaccepteerd wordt zoals ze is.

Dat ze naar waarde wordt geschat en dat zij en haar leven een plaats hebben in een groter verhaal: het verhaal van God.

- Dat ze geraakt wordt
- Dat ze in beweging komt
- Dat water tot 'levend water' wordt
- Dat de bron zijn betekenis weer krijgt.

Minstens zo belangrijk is het om te ontdekken dat Jezus niet het geloof brengt (geen 'broden uit de hemel'), maar dat het gaat om de ingrediënten uit haar eigen leven, die aangeraakt worden, die meetellen en op hun plaats komen te liggen.

Zij hoeft niet in een ander verhaal te stappen! Ze mag er zijn met haar eigen verhaal!

Het wonder geschiedt met dat wat er is, met haar eigen verhaal, en niet met dat wat er niet is!

Dit geeft even gelegenheid voor een zijpaadje:

De arrogantie, die bij (vroegere?) opvatting van zending en evangelisatie vaak aanwezig was: de gedachte, dat je God (*'die wij hebben...!'*) zou moeten of kunnen brengen bij de ander!

Als we belijden, dat Hij overal is, dan is Hij daar ook al bij die ander!

Het belangrijkste is dan de ontmoeting met die ander, in de wereld van die ander, om samen met hem op pad te gaan, afhankelijk van die ander ...

Pastoraat betekent: een eindje meelopen op de weg van de ander:

- daar vinden de ontdekkingen plaats!
- Daar komt stilstaand water weer in beweging
- daar komen bronnen tot leven, waar de ander zich geaccepteerd weet en naar waarde geschat.

Jezus begint niet met: *"Ik heb wat voor je"*, maar met *"jij hebt mij wat te bieden"*.

Wat jij hebt kan tot leven komen als je door hebt, dat jij er mag zijn, zoals je bent en dat jij een plaats hebt, met heel je hebben en houden, in het verhaal van God.

Als we het beeld van 'de bron' in ons achterhoofd houden, zouden we misschien anders kunnen aankijken tegen het beeld van 'de weg'.

Bij de weg kom je al gauw bij associaties als 'uitweg', 'doel', 'bestemming in de verte'. Vaak gestuurd door gevoel (van angst bijvoorbeeld), terwijl het bij het geloof misschien ook om andere nuances gaat.

Niet zozeer de aandacht voor 'straks en later', maar voor 'ik, hier en nu'.

(overigens zou je je kunnen afvragen, of alle aandacht van mensen voor later misschien uiteindelijk in de kern gaan over betekenis voor hier en nu...)

Ander licht zou kunnen betekenen: het gaat niet zozeer om een begin en het einde, maar om het onderweg zijn in dit leven. (Dat wat bijv. pelgrims ook vaak ontdekken)

Het vertrouwen in de gegevenheid van het bestaan.

Als je dat vertrouwen kwijt bent, kun je proberen te ontvluchten in de aandacht voor later, of in dat wat anderen je proberen te geven als compensatie... terwijl niemand in jouw schoenen staat of kan staan.

Pas als jouw gegevenheid gezien en geaccepteerd wordt en naar waarde geschat, kan er wat gebeuren: bronnen die tot leven komen, niet ver weg, maar dichtbij te ontdekken.

Ik heb daar een verhaaltje bij: verdwaald in het bos.

Een man is verdwaald en zoekt wanhopig naar een uitweg uit het bos.

Eindelijk ziet hij iemand, die op zijn gemak in het bos loopt.

'Wat ben ik blij u te zien. Vertel me hoe ik hier uit het bos kom!'

"Hoe lang ben je hier al?"

"Ik ben hier al drie dagen aan het dwalen!"

"O, maar ik ben hier al 23 jaar, en ik heb nog geen weg gezien, die uit het bos leidt."

De man barst in tranen uit: "ik had al mijn hoop op u gevestigd. Nu weet ik het niet meer!"

"Misschien kan ik u toch wel verder helpen! Ik weet welke wegen dood lopend zijn.

Sterker nog: ik weet te overleven in dit bos. Of misschien nog sterker: Je kunt er in wonen. Het is met vallen en opstaan mijn huis geworden."

'en zoekt of in de wildernis een bron van levend water is!'

De bevrijding vindt niet plaats uit de woestijn, maar uit Egypte (uit de slavernij) . Het gaat in de woestijn (en wildernis) dus niet in de eerste plaats om bevrijding, maar om een begaanbare weg. Om water, dat levend water kan worden, daar waar het aangeraakt wordt. Denk ook aan het verhaal van 'mara' en 'elim'.

Stromend water, als beeld voor 'tot leven komen'.

De verandering vindt plaats, niet als boodschap van 'stil maar wacht maar' of van beloning en/of straf, maar als een gebeuren 'hier en nu'..

Daar waar puinhopen en chaos een plaats en een naam krijgen.

Waar ons leven weer betekenis krijgt

- als (levens)huis om in te wonen: kunnen wonen in je eigen leven...!
- als (levens)weg om te gaan, als weg, die past bij jou

Van chaos tot ordening en vrede ('alles op zijn plaats'), in het geven van een naam, zin en betekenis, daar is de weg en verdwijnt de wildernis.

Daar zal de woestijn bloeien als een roos.

Water gaat stromen en wordt levend water, vruchtbaar voor alles wat leeft.

Bronnen zijn overal.

Dat is het scheppingsverhaal, dat steeds weer opnieuw tot leven komt en kan komen: van chaos tot mensenland.

Nog een paar woorden voor hier en nu:

Als jij je weg gaat, in het leven, soms in een situatie, die past bij het beeld van de wildernis en de woestijn, zoekend naar de bron van het leven, vergeet dan nooit:

Loop niet bij jezelf vandaan! Jij bent het zelf!

Daar is ook die bron te vinden!

Daar waar je aangeraakt bent, daar waar mensen door jou aangeraakt worden.

In de ontmoeting. Daar begint het leven te stromen, leven, dat ertoe doet!

Focus niet op de weg met een begin en een einde, maar op een onderweg zijn met het verhaal van God, van Liefde die zichzelf niet zoekt en die met ontferming bewogen is in de wereld van de feiten van vandaag.

Daar waar mensen elkaar raken in de liefde, daar raakt de hemel de aarde.

Daar zijn de bronnen van levend water te vinden.

Daar zal de woestijn bloeien als een roos.

Amen.